

Hwnj Bya, Roengz Bya

上山，下山

□ Vuz Liujiui sij Luz Yizvauj hoiz 吴了了 著 陆奕晓 译

It

Mbouj miz vunz rox gou gaenq youq laj gvangq guh le bet aen cung lo, rin’ gvangq naek dun ndeu daenz gwnz cifwngzcengj, cifwngzcengj daenz gwnz ndang, aen ndang ngeng daengz 45 doh, miz seiz buenq gvih, miz seiz buenq maeuq, gij seizcoz gou, lumj baez vatcongh ne, buenq gvih buenq maeuq, congh de youh laeg youh gaeb, cungj mbouj ndaej ndwn soh gvaq.

Duenh haenx, gou youq bouqdiemq bak congh gwn le haj aen bingjgangqhenj, bingj haeuj bak bienq mba, bingjsioiq gaz hoz hoj ndwnj. Seiz gwn bingjgangqhenj yaek dap gij raemxbya daj geh gamj gwnz gvangq lae okdaeuj haenx, gij raemx hamz miz gak cungj gvangqvuciz. Haj aen bingjgangqhenj caeuq song gaemz raemx roengz dungx, mbouj daengz buenq aen cung dungx couh vangq dangqmaz lo. Lauxbanh gvai lai caeuq vunz mbouj doengz, de ing youq bakdou diemq, fwngz swix gaem bingjgangqhenj, fwngz gvaz dawz bingz laeuj, gaemz bingj ndeu gaemz laeuj ndeu.

De ciengzseiz yoeg gou, hei! Daegnuengx ha mwngz ndoet song gaemz couh mbouj ak iek lo.

Daeggeiq beij Lauxbanh engq gvai, de naenxnag aen bingj soiq le cuengq ndaw daeh suliu bae, dwk raemxndat, yawj bae lumj cuk haeuxyangz ngamq cawj baenz ne, mboujgvaq dou cungj naeuz cungj yiengh gwn neix dwg gwn haex. Daeggeiq mbouj leixlangh baenzlai, de youq laeng lauxbanj ndaw diemq ciq lauz roxnaeuz ciengqyouz dwk roengz bae, gwn dwk beij dou rang.

Gvai mbouj gvai, Lauxbanh caeuq Daeggeiq cenglwnh lai lo, haemh liengzseuxseux ndeu, dou youq bak dou bouqdiemq boqfeiz, Lauxbanh caeuq Daeggeiq ceng song mehmbwk bouqdaeqgyaeuj laj bya haenx byawz engq gyaeu, ceng aen cung ndeu lo. Lauxbanh naeuz mehmbwk A hangx hung ga bi ak seng, Daeggeiq naeuz mehmbwk B yiengh ndei cij hung daiq okbae miznaj. Doeklaeng lauxbanh gaem diuz liu dawzyugyug ndeu yaek doenghfwngz, gou swnhfwngz ndenq fagfouj henz ndang ndeu hawj Daeggeiq.

Gwnz bya gyanghwnz heiqmbaeq caeuq rumz congh congh cungj ndonj, seizseiz raen gwnz ndang mbaeqmbatmbat. Banhaet ndit daj ndaw heiqmok caenx haeujdaeuj, daengz gwnz gvangq ndaej raen daengngoengz le, dou youq baihnaj gungbungz ninz

没有人知道我已经在矿下干了八个小时，一吨重的矿石压在手推车上，手推车压在身上，身子前倾四十五度，有时半跪，有时半蹲，像我的青春，一个半跪半蹲的打洞过程，洞里又深又窄，始终都无法直立起来。

其间，在洞口的小卖部我吃了五块大黄饼，饼进入口腔变成粉末，碎末卡咽喉难以下咽。吃大黄饼的同时得配上矿上岩缝里流出的山水，水富含各种矿物质。五块大黄饼和两斤水下肚，不到半小时肚子准会叽里呱啦。聪明的老潘就不一样，靠在店门口，左手大黄饼，右手酒瓶，一口饼一口酒。

他时常蛊惑我，嘿！小老弟嘍两口饿得慢。

比老潘更聪明的是阿季，直接把饼捏碎进塑料袋里加热水，看起来像刚煮熟的玉米粥，不过我们一直把这种吃法叫作吃屎。阿季倒是不在意，他跟店老板借猪油或者酱油加进去，吃得比我们香。

聪明这件事，老潘和阿季一直存在异议，凉风凄凄的晚上，我们在小卖部门前烧火取暖，老潘跟阿季就山下发廊两个女人谁漂亮一事已经争执了一个小时。老潘的观点是A女屁股大腿粗利于繁殖，阿季的观点是B女样貌好胸大带出去有面子。最后老潘抄起燃烧的柴火要动手，我顺手拿起身边的斧子递给阿季。

夜里的山上湿气与风无孔不入，时常觉得身上是湿漉漉的。早上阳光从雾气中挤进来，等矿上得见天日，我们四仰八叉地躺在工棚前暴晒。天空很蓝，山树很绿，矿很黑，一坨坨、一块块的原矿堆积在矿台上，在阳光的注视下渗透出幽暗的光。

我清楚地意识到，青春不应该是这样的，应该在校园里念书，与男同学踢球打架，调戏女同学跟她们恋爱，说实话我想得要死。在湿漉漉的夜，裹在被窝里的我时常这样漫无目的地想，想多了就梦遗，要不是年轻，这么重的体力活哪能干下去。

有上山就有下山，按照老板的规定，我们每月初一、十五有两次下山的机会。为了图吉利初一下山只为吃喝，且只吃肥的油腻的，酒只喝二十二度的玉米酒。老潘说何以解忧，唯有玉米酒，吃饱喝足大伙去采购十五天的日用品。我只去书店，在书店我第一次遇上黄十六，帆布鞋、牛仔裤、马尾辫，她的白T恤有点大，半个肩膀裸露在外面，锁骨间仿佛盛满了情人的眼泪。

十五没有什么忌讳，大伙下山就得图个快活，在这个被群山包围的小镇，大大小小的发廊有好几十间，服务四面山上好几十万掘矿者。当然，好几十万需要服务的人中并不包括我，我只是喜欢跟着走，来矿上工作也是如此。村里人说，你待在家能做什么，到矿上去吧，那里一个月能赚好几千。十九岁的我收拾起几件破衣服，穿上脱皮的劳保皮鞋就跟去了。

镇上的发廊一字排开，到处都是光膀子露横肉的青壮年，很满足的脸上堆出笑容，不满足的脸上带有不满足的笑容。据阿季说，不满足的一般是心仪的姑娘被人捷足先登，看着别人刚下战场自己又冲上去觉得脏。阿季就不一样了，为了保证干净，他跟阿莲约定十五那天谁也不能近身，按平常的次数一次是一百，一天最少五次就得五百。阿季要补上五百的损失，另外还得给阿莲两百。我问过阿季为什么要多给一百，他摸着肚子自豪地说，因为我太猛她受不住我愿意给。那为什么又愿意给五百呢，你下山前她接不接生意你又不知道。

阿季说，我知道。

说实话，我也想要服务，阿季生拉死拽都没有得逞，在这方面我是有原则的，至于原则是什么谁也不知道，只是觉得这样不对，不对在哪里也没有人告诉我。阿季说我是个闷肚子，憋一肚囊的坏屁也不敢放。他在里面办事，我坐在发廊里数马路上的人头，不怀好意地打量穿着极少的姑娘们，她们看起来都高兴极了。

(1)

dingjai dwk dak ndit. Mbwn gig lamz, faex gig heu, gvangq gig ndaem, rin’ gvangq baenz ngauq baenz ngauq dong gwnz gvangdaiz, youq laj ndit yawj bae de laepsaengsaeng .

Gou roxnyinh le, hauxseng mbouj wngdang dwg yienghneix gvaq, wngdang youq ndaw hag doegsaw, caeuq doengzhag bouxsai dik giuz doxyex, doxdaeuq dahsau guhyoux, gangj vahsaed gou naemj yaek dai. Youq haemh mbaeqmbatmbat de, gou ciengzseiz youq ndaw denz ngvanh bae ngvanh dauq, ngvanh lai le couh fangzhwnzloq lo. Danghnaeuz mbouj dwg lij coz dem, cungj hong naek neix byawz ndaej dingj.

Miz hwnj bya couh miz roengz bya, ciuq gij gvi’ dingh lauxbanj, dou ndwen ndwen co’ it、 cibngux ndaej roengz bya song baez. Gouz gitleih le dou co’ it roengzbya cij vihliux gwn, dan gwn gij biz gij lauz, cungj laeuj haeuxyangz ngeih cib ngeih doh. Lauxbanj naeuz baenzlawz cawz you, cij gag laeuj haeuxyangz, gwn imq le dou bae cawx gij doxgaiq gaeuq cib haj ngoenz yungh haenx. Gou cij bae diemqsaw, youq diemqsaw gou daih’ it mbat bungzraen Vangz Cibroek, dah de daenj haizboiq,vaq niuzcaij, buhhau gendonh haenx loengz di lo, mbaq loh buenqbangh, ndokgvaengzgiengz lumj coux rim gij raemxda bouxyoux ne maez lai .

Cibngux mbouj geih saekgaiq, gyoengqvunz roengz bya cij aeu angq couh ndaej lo, aen cin deng byabya lueglueg gvaengz neix, bouqdaeqgyaeuj aen hung aen iq miz geij cib aen, fugsah geij fanh boux vat gvangq haenx. Hoeng, geij fanh boux ndawde mbouj miz gou, gou cij haengj riengz bae, daeuj gwnz gvangq guhhong caemh dwg yienghneix. Vunz mbanj naeuz, mwngz youq ndaw ranz ndaej guh gijmaz, bae gwnz gvangq ndaej lo, gizhaenx ndwen ndeu ndaej geij cien. Cibgouj bi gou couh dawz geij geu buh rwix, daenj gouh haiznaeng lauzbauj duetnaeng haenx couh gaen bae lo.

Bouqdaeqgyaeuj ndaw cin baiz lied ndeu gvaq bae, lengqlengq cungj miz bouxcoz lohgen, boux hozrim haenx naj riu, boux mbouj hozrim haenx rumbw. Daeggeiq naeuz, boux mbouj hozrim haenx cungj dwg mehmbwk de gyaez haenx deng vunz heuh bae gonq lai, yawj bouxwnq ngamq sat bonjfaenh doq bae le couh roxnyinh uq lai. Daeggeiq couh mbouj doengz lo, vih aeu cengh, de caeuq Ahlien z gangj ndei ngoenz cibngux haenx mbouj ndaej hawj saek boux gaenh ndang, ciuq baeznaengz moix baez bak ndeu, ngoenz haj baez couh dwg haj bak. Daeggeiq aeu bouj hajbak saiq bae haenx, caiq lingh hawj Ahlien z song bak. Gou cam gvaq Daeggeiq vihmaz yaek lai hawj de bak ndeu, de doq lax aen dungx doq naeuz, aenvih gou ak lai de souh mbouj ndaej gou haengj hawj. Yienghneix vihmaz caiq haengj hawj haj bak ni, mwngz caengz roengzbya de cie p mbouj cie p seng’ ei q mwngz cix mbouj rox.

Daeggeiq naeuz, gou rox.

Gangj vah lauxsaed, gou caemh siengj aeu fuzvu, hoeng Daeggeiq rag dai rag lix gou cungj mbouj bae, fuengmienh neix gou miz yenzcwz, yenzcwz dwg gijmaz byawz rox, cij rox yienghhaenx mbouj deng, baenzlawz mbouj deng cix mbouj miz vunz lwnh gou. Daeggeiq naeuz gou oemqroet, ndaw dungx cig roet cungj mbouj gamj ok. De youq ndawde banh saeh, gou youq bouqdaeqgyaeuj geq vunz gwnz roen baihrog, caeg yawj mehmbwk daenj dwk noixnetnet haenx, gyoengqde yawj hwnjdaeuj angqfaengzfaengz.

(1)